

KIMYO MASHG'ULOTIDA KEYS-STADI METADINI QO'LLASHNING SALBIY VA IJOBIY TOMONLARI

Murodjon Alijonovich Karimjonov

“Chirchiq - Makham” Aksionerlik Jamiyati muhandisi

ANNOTATSIYA

So'nggi paytlarda faol o'qitish texnologiyalari, masalan, dizayn, AKT, tanqidiy fikrlashni rivojlantirish texnologiyasi, amaliy tadqiqotlar va boshqalar keng tarqalmoqda. Maqolada kimyo darslarida qo'llaniladigan usullar keltirilgan.

Maqolada Keys-stadi metodi elementlarini «Kimyo» fanining muammoli mashg'ulotlarida qy'llash va uning afzalliklari haqida s'yz borgan. Na'munaviy keyslarga ba'zi bir misollar keltirilgan va ularni bajarish b'yyicha k'yratmalar berilgan.

Kalit so'zlar: AKT rivojlantirish texnologiyasi, amaliy tadqiqotlar, keys-stadi, real vaziyat, muammoli vaziyat, ilmiy-tadqiqot.

KIRISH

So'nggi paytlarda faol o'qitish texnologiyalari keng tarqalmoqda, jumladan dizayn, AKT, tanqidiy fikrlashni rivojlantirish texnologiyasi va hokozo. Keys texnologiyalaridan foydalanishni batafsil ko'rib chiqamiz. Ism lotincha "casus" atamasidan kelib chiqqan - chalkash yoki g'ayrioddiy holat. Bundan tashqari, "case tech" atamasi ba'zida o'quv materiallari bo'lgan papka sifatida ishlatiladi.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYA

Case - bu amaliy echimlarni ishlab chiqadigan, ularni hal qilishning jamoaviy yoki individual izlanishini taklif qiladigan o'quv materiallari to'plami, echimning yo'nalishi va manbalarini keyinchalik aks ettirish bilan bu muammoli vaziyatning aniq faktlar, vazifa holatiga o'tkazilishi va keyin hal qilinishi mumkin bo'lgan holatlarga asoslangan tavsifi[1,2].

Matn sifatida har qanday matndan foydalanishingiz mumkin (gazeta, jurnal materiallari, Internet va boshqalar). Ishlar amaliy, trening (o'quv va o'quv vazifalarini hal qilish uchun), tadqiqot (tadqiqot faoliyatini olib borish va tadqiqot qobiliyatini shakllantirish uchun) bo'lishi mumkin. Keys usuli fanlar bo'yicha, haqiqat noaniq bo'lgan mavzular bo'yicha bilimlarni olish uchun mo'ljallangan.

Ishga qo'yiladigan talablar:

1. muhokama qilinishi mumkin bo'lgan va aniq echimga ega bo'lmagan dolzarb muammoning bayonoti;
2. Matn ta'lim maqsadlari va u taklif qilinayotgan dars (bo'lim) mavzusiga mos keladi;
3. tadqiqot muammosini tahlil qilish va echimlarni topish uchun etarli ma'lumotlarning mavjudligi;
4. muammoni muallif tomonidan baholashning etishmasligi.

Maqsad:

- ma'lumotlarni tahlil qilish,
- berilgan muammoni hal qilish uchun saralash,
- asosiy muammolarni aniqlash,
- muqobil echimlarni ishlab chiqarish va ularni baholash,
- optimal echimni tanlash va harakatlar dasturlarini shakllantirish va h.k.

Ushbu maqsadlardan tashqari, vaziyat tahlilini qo'llashda qo'shimcha ta'sirlarga erishiladi, bunda tinglovchilar:

- muloqot qobiliyatlarini olish;
- samarali hamkorlik qilish va jamoaviy qarorlar qabul qilishga imkon beradigan interaktiv ko'nikmalarni shakllantirish;
- ekspert mahoratini egallash;
- o'qishni o'rganish, mustaqil ravishda turli muammolarni ishlab chiqish;
- vaziyatlarni tahlil qilish;
- muqobil variantlarni baholash;
- eng yaxshi echimni tanlang;
- qarorlarni amalga oshirish rejasini tuzish;
- ma'lumot bilan ishlashni o'rganish[3,4].

Ishlardan foydalanish bosqichlari:

1. Tayyorgarlik bosqichi - ishni yaratish va uni tahlil qilish uchun savollar; kelgusi dars uchun metodik yordamni tayyorlash.
2. Kirish bosqichi (o'qituvchi sinfda ishni tashkil qiladi, o'quvchilar vaziyat, uning xususiyatlari bilan tanishadilar);
3. Analitik bosqich. Bosqichning maqsadi: guruhdagi ishni tahlil qilish va echimini ishlab chiqish. Faoliyat:
 - asosiy muammoni ajratib ko'rsatish;
 - uni hal qilish bo'yicha har qanday takliflar;

- qaror qabul qilish oqibatlarini tahlil qilish[5].

4. Yakuniy bosqich (o'qituvchi o'quvchilarning vaziyatni tahlil qilishdagi hissasini baholaydi, umumiy xulosaga keladi).

Metodlar. Keys texnologiyasida ishlatiladigan usullar:

1. Hodisa usuli. Hodisa (lot. Hodisa) - voqea, hodisa, to'qnashuv. Bu haqiqiy yoki taqlid qilingan vaziyatni chuqur va batafsil o'rganish. Usulning maqsadi tinglovchining o'zi qaror qabul qilish uchun ma'lumot qidirish va natijada ma'lumot bilan ishlashni o'rganish: uni etkazish, tartibga solish, tahlil qilish. Misol tariqasida 9-sinf dars kimyo darsi misolini ko'rib chiqamiz: "Fosfor va uning birikmalarining xususiyatlari": Dars boshida o'qituvchi A.Konan Doylning "Baskervillar tepasi" romanidan bir taklifni (barcha kimyo o'qituvchilariga ma'lum) o'qiydi: "Bizning oldimizda yotgan yirtqich hayvon o'zining kattaligi bilan har qanday kishini qo'rqitishi mumkin edi. kuch. Uning ulkan jag'lari hanuzgacha mavimsi alangada yonib turar, yovvoyi ko'rinishga ega, chuqur o'tirgan ko'zlari olov doiralari bilan o'ralgan. Men bu nurli boshga tegdim va qo'limni olib qaragam, barmoqlarim ham qorong'ida yorishib ketdi. - Fosfor, - dedim men. "Ushbu fakti tekshirish taklif qilinmoqda. Guruhlarda ishlash uchun bir qator ishlar misollar keltiramiz:

1-sonli ish: "Fosfor, uning kimyoviy xossalari" .

2-sonli ish: "Fosfor, allotropiya, fizik xususiyatlari, organizmga ta'siri" .

3-sonli ish: "Fosfor oksidlari va gidroksidlari, ularning kimyoviy xossalari va tayyorlanishi".

4-holat: "Sirli yorug'lik va fosfor ishlab chiqarish"[6].

2. Rollarni ijro etish usuli. Sahnalashtirish shaklida haqiqiy vaziyat yaratiladi, keyinchalik talabalar tomonidan baholanadi. "Vaziyatlarni o'ynatishda" ishtirokchilar xatti-harakatlar strategiyasini, stsenariyni va rejalashtirilgan natijani mustaqil ravishda belgilash rolini o'ynaydilar. Bunday darsning namunasi: 9-sinf kimyo darsida «Metallar. Inson tanasidagi metallarning biologik roli » mavzusida o'qituvchi gazetaning bosh muharriri, talabalar esa muxbir sifatida ishlaydi[7].

3. "Guruh muhokamasi" usuli. Odatda muhokamani boshqaring.

Ismlar	Birlikni o'lchash	Narxi
Metan (n.o.)	1L	11 rub.
Kislorod (n.o.)	1L	4 rub.
Gazning sintezi (n.o.)	1L	8 rub.
Xlorometan (suyuqlik)	1L (zichlik 2,31 g / l)	80 rub.
Natriy gidroksidi (televizor).	1 kg	2 rub.

"Texnologlar uchun topshiriq": Ammiak va sulfat kislota ishlab chiqarish usullarini tahlil qilib, CO va H₂ dan metanol ishlab chiqarishning texnologik sxemasini taklif qilamiz. Manbalar - oltingugurt kislotasi va ammiak ishlab chiqarishning texnologik sxemalari va tavsifi[8].

4-sonli holat "Ekologlarga vazifa": Metanol ishlab chiqarishda ekologik tahdidlarning imkoniyatlarini tahlil qilish, buning oldini olish usullarini taklif qilish. Ushbu ishlab chiqarishda tabiiy resurslar va energiyadan qanday qilib samarali foydalanish kerak[9].

MUHOKAMA

O'qitishda ishlarni ishlab chiqish va amalga oshirish murakkab va ko'p vaqt talab qiladigan vazifa bo'lib, ishlarni tayyorlashni osonlashtiradigan Internet-resurslarni yaxshi bilishni talab qiladi. O'qituvchining faoliyati vaziyatni tahlil qilishda talabalarning qo'shgan hissasini baholash, vaziyatni yaratish va uni tahlil qilish va muhokama qilish uchun savollar yaratish bo'yicha ijodiy ishlarni o'z ichiga oladi. Ammo sarf qilingan vaqt talabalarning aqliy faoliyatini rivojlantirish, yanada mustahkam bilimlarni egallash va, albatta, mavzuga qiziqishni oshirish bilan oqlanadi.

Keys usulini ishlatishda o'qituvchini faoliyatini ikki fazaga kiritish mumkin. Birinchi faza bu keyslarni va tahlil uchun savollarni tuzish bo'yicha murakkab ijodiy ishdir. U auditoriya chegaasidan tashqariga olib boiladi va o'qituvchining ilmiy-tadqiqot, uslubiy faoliyatini o'z ichiga oladi.

XULOSA

Xulosaga, taklif sifatida shuni kiritish joizki, yaxshi tayyorlangan keys ham, mashg'ulotda qo'llanilganda kam samaradorlikni ko'rsatish mumkin. Bunda birinchidan, talabalar mustaqil ishlashlarni to'liq olib borishlari uchun sharoit yaratilsa, oldindan puxta tayyorlangan rejaga va to'liq uslubiy ta'minotga ega bo'lsa, mashg'ulotdan kutilayotgan natijaga erishish mumkin. Ikkinchidan, o'qituvchining qay darajada mashg'ulotga tayyorgarlik ko'rganligini, auditoriyada olib boradigan faoliyatini o'z ichiga oladi. Unda u boshlang'ich va yakuniy so'zlarga chiqadi, kichik guruhlar va bahslar, munozaralar tashkil etadi, auditoriyada ishchi muhitni qo'llab turadi va nazorat qiladi. Talabalarni vaziyatni tahlil qilishga qo'shgan hissasini, faoliyatini baholaydi.

REFERENCES

1. Komilov K.U., Kurbanova A.Dj., Allaev J. Ispolzovanie lichnostno-orientirovannogo obecheniya na zanyatiyax ximii./ Materialy mejdunarodnoy konf. Problems of modern continuing education: Proceedings of the International Scientific Conference on Innovation and Prospects. T., 2019, Volume 1, Page 366.
2. Badalova S.I., Kurbanova A.Dj., Komilov K.U. Case technology in chemistry lessons// Academic Research in Educational Sciences.2020. Vol. 1 No. 1, Page 262-265
3. Atqiyayeva S. I., Komilov K.U. Developing intellectual capabilities of students in teaching chemistry// Jurnal «Obrazovanie i nauka v XXI veke». 2021. Выпуск №10, том 3. Ctr.684-692.
4. Badalova S. I., Kurbanova A.Dj., Komilov K.U. Intellectual training of students of technical institute. Academic Research in Educational Sciences. 2020, Vol. 1 No. 1, Page 266-274.
5. Yodgarov B., Kurbanova A.Dj., Komilov K.U. Applying ICT for improvement general chemical education// Society and innovations.2021. №4. Page 258-263.
6. Rustamova H.N., Kurbanova A.D., Komilov K.U., Eshtursunov D.A. Role of information and communication technologies teaching general and inorganic chemistry// "Economics and society". 2021. №5(84). C.1047-1057.
7. Kurbanova A.Dj., Komilov K.U. Case-study method for teaching general and inorganic chemistry//Academic research in educational sciences. 2021. №6. P.436-443.
8. Komilov K.U., Kurbanova A.Dj. Umumiy va anorganik kimyoni o'qitish jarayonida talabalarni intellektual qobiliyatini shakllantirish// Academic research in educational sciences. 2021. №4-maxsus son, 73-78 b.
9. Atqiyayeva, I. S., Kurbanova A.Dj., Komilov, Q. O., Fayziyev, X. Kimyoni o'qitishda o'quvchilarning intellektual imkoniyatlarini rivojlantirishda elektron taqdimotlarning qo'llanilish// Academic research in educational sciences. 2021. №4-maxsus son, 47-52 b.